

hvis Forholdet omtrent skulde blive det, at der blev lige saa mange Dommere som administrative Embedsmænd eller omvendt. Naar man faar store Dommerkredse, saa er derved opnaaet dels den Fordel, at Dommeren, naar han alene skal have de virkelig dømmende Sager under sig, meget let vil kunne overkomme sit Embede og vil kunne faa den fornødne Tid til at behandle de Sager, der falde under ham, uden deri at være forstyrret ved en Mængde Arbejder og en Mængde Ordninger, som tage megen Tid, men som i Virkeligheden ikke ere Dommergerning. Dommeren vil kunne overkomme et meget større Distrikt end ellers, og man vil alligevel kunne undgaa at have Fuldmægtige for hver enkelt Dommer, saaledes som Tilfældet er nu. Det gode ved at undgaa Dommerfuldmægtige ligger jo deri, at man derved undgaar, hvad der med fuld Grund i Aarenes Løb har rejst sig mange Klager imod, ikke blot fra Sagførere — thi det lægger jeg i denne Forbindelse ikke nogen Vægt paa — men fra Befolkningens Side, at den samme Mænd, som i Dag udfører private Forretninger for en eller anden, i Morgen sidder paa Dommersædet som konstitueret Dommer og maaske skal skifte Ret og dømme de samme Parter eller dømme mellem den ene af dem og en anden. Dette kunde maaske undgaaes derved — som jo saa ofte er bleven foreslaaet — at Dommerfuldmægtigene blive ansatte som statslønnede Embedsmænd, men skulde man gaa den Vej, vil det i meget høj Grad fordyre Retsreformens Gennemførelse derved, at der vilde blive et meget betydeligt Sæt Embedsmænd til lønne og pensionere foruden alle dem, som Reformen ellers med Nødvendighed fører med sig. Denne Vanskelighed undgaar man ganske, naar man til Dommerne ikke henlægger andre Forretninger end dem, der ere af egentlig dømmende Natur, og paaser, at Dommerkredsene, om end de blive store, dog ikke blive saa store, at Dommerne ikke vilde være i Stand til med Lethed at udføre deres Hverv selv. — Dernæst opnaas der ved denne Inddeling det store Gode for Befolkningen, at i overmaade mange Tilfælde ville Klager og Besværinger — hvad enten disse ere grundede eller ugrundede — komme til en meget hurtigere og meget billigere Afgørelse end enten under det nuværende System eller det System, Proceskommissionen havde tænkt sig, idet der i vidt Omfang aabnes i det foreliggende Lovforslag Adgang for Parterne til at indgive Besværing til højere

Øvrighed i alle saadanne Tilfælde, hvor man — om end dette Udtryk paa ingen Maade dækker det — dog vel nærmest vil kunne sige, at det drejer sig om formelle og Formalitetsspørgsmaal. Saaledes som Forholdet er nu, er enhver, der mener at have Grund til Klage over noget, der er passeret ved Tinglæsning, Skifte, Auktioner eller Fogedforretninger, selv om det i og for sig er noget mindre væsentligt, eller selv om det drejer sig om noget af mindre Størrelse, dog udelukkende henvist til Appel; han er henvist til at appellere til Overretten, derfra eventuelt til Højesteret, altsaa en meget lang og ofte meget bekostelig Udvej. Følgen deraf er, at i de allerfleste Tilfælde maa Folk, der mene at have noget at klage over, nøjes med ingenting at gøre. Det hænder meget ofte, at saadanne Besværinger komme ind til højere Øvrighed allerede nu, men i Realiteten er jo Øvrigheden under det nuværende System indskrænket til at henvende Klagerens Opmærksomhed paa, at da det er judicielle Sager, det drejer sig om, er den Vej, de maa gaa, hvis de vilde have Klagen prøvet, at appellere til højere Ret. Dette vilde jo efter Kommissionens Forslag vedblive uforandret, om end jeg erkender, at i det nævnte Forslag var der en meget betydelig Lempelse for den, der vil have sin Klage frem for højere Ret, den nemlig, at han i mange Tilfælde ikke behøvede at anstille egentlig Paaanke, men kunde nøjes med at anstille det saakaldte Kæremaal, der gaar i lettere Former. Men ikke desto mindre vilde saadanne Besværinger tage lang Tid og ogsaa i adskillige Tilfælde koste mange Penge. Ved den nu her foreslaaede Fordeling af Forretningerne opnaas der altsaa det, at i overmaade mange Tilfælde, og navnlig i saa at sige alle de Tilfælde, der efter deres Beskaffenhed ikke egne sig til at bære et kostbart Kæremaal eller Paaanke, vil paagældende ved Henvendelse til højere Øvrighed kunne faa Spørgsmaalet afgjort. — Det vil dernæst ved den foreslaaede Inddeling være muligt at faa forholdsvis færre Politikredse. Hvis man vilde følge Kommissionens Forslag og lade alle disse Forretninger, jeg her har nævnt, blive hos Dommerne, vilde Følgen jo deraf blive, at der for de administrative Embedsmænd blev forholdsvis faa Forretninger, og deraf vilde atter følge, at de administrative Kredse maatte blive ret store, hvilket vilde medføre, at Politimesteren i mange Tilfælde vilde faa saa stor en Øvrighedskreds, saa stor en Politikreds at passe, at det